

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

 проф. Галина КИРИЧУК

«22» Березня 2021 року

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

з психології

ДЛЯ ВСТУПУ НА ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ) РІВЕНЬ

ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 053 ПСИХОЛОГІЯ

(скорочений термін навчання)

Житомир-2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного іспиту розроблена для абітурієнтів, які вступають на спеціальність 053 Психологія (скорочений термін навчання) галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки та в інших галузях знань.

Мета вступного іспиту – об'єктивне та неупереджене оцінювання навчальних досягнень осіб, які отримали освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста та виявили бажання вступити до Житомирського державного університету імені Івана Франка для здобуття освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія.

Загальна характеристика програми

Програма вступного іспиту включає:

- I. Перелік розділів і тем.
- II. Основні вимоги до рівня підготовки.
- III. Список необхідної літератури.
- IV. Критерії оцінювання знань та вмінь абітурієнтів.

I. Основні розділи та теми

1. **Предмет психології.** Визначення психології як науки: об'єкт та предмет вивчення. Розмежування наукової та побутової психології Історія психологічних вчень: вчення про душу, вчення про свідомість, наука про поведінку, наука про закономірності розвитку психіки. Поняття про психіку, основні функції. Основні форми прояви психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості та їх види.
2. **Загальна психологія в системі наук.** Структура сучасної психології. Галузі психології з критеріями конкретної діяльності, розвитку та взаємодії особистості та суспільства. Теоретичні та науково-практичні аспекти психології. Завдання сучасної психології. Розкриття принципів психології: детермінізм, єдність свідомості і діяльності, розвиток психіки і свідомості в діяльності, системно-структурний, відображення. Методи психології. Основні методи: експеримент та спостереження. Допоміжні методи: анкети, бесіда, інтерв'ю, психологічні тести, діагностичні методи, вивчення продуктів діяльності.
3. **Зв'язок психології з іншими науками.** Місце психології в системі наукового знання: зв'язок з природничими, гуманітарними та технічними науками. Зв'язок психології з медичними науками: медициною, психіатрією. Зв'язок психології з технічними науками. Використання методів математичної обробки для аналізу результатів психологічного дослідження. Зв'язок психології з гуманітарними науками: мовознавство, літературознавство, суспільствознавство, історія, економіка, юриспруденція тощо. Взаємозв'язок психології та педагогіки. Врахування

закономірностей психічного розвитку дитини у процесі організації навчально-виховного процесу. Філософські принципи як методологічна основа психологічних досліджень.

4. **Загальна характеристика особистості.** Поняття особистості у психології. Розмежування понять „людина”, „індивід”, „особистість”, „суб’єкт”. „індивідуальність”. Співвідношення біологічного і соціального у структурі особистості. Розвиток особистості. Поняття про розвиток. Русійні сили розвитку особистості. Роль спадковості у розвитку особистості. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Культурно-історична теорія Л.С.Виготського.
5. **Темперамент.** Поняття про темперамент. Історичний зміст термінології у вченні про темперамент. Вчення І.П. Павлова про фізіологічні основи темпераменту. Основні психічні властивості, що характеризують темперамент. Психологічні характеристики типів темпераментів: реактивність, активність, пластичність, ригідність, екстраверсія, інтроверсія, емоційна збудливість. Роль темпераменту в трудовій і навчальній діяльності.
6. **Характер.** Поняття про характер. Структура характеру. Акцентуація рис характеру. Природні і соціальні передумови рис характеру. Формування характеру.
7. **Спілкування.** Поняття про спілкування. Комунікативна сторона спілкування: а) види комунікації; б) мовлення як процес спілкування за допомогою мови, його фізіологічні механізми; в) розвиток мовлення у дітей. Характеристика інтерактивної сторони спілкування. Перцептивна сторона спілкування. Психологічні механізми сприймання людини людиною. Спілкування і мовлення вчителя. Зворотній зв’язок у спілкуванні. Соціально-психологічний тренінг спілкування і психологічна служба в школі.
8. **Міжособові стосунки в групах та колективах.** Групи і їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Колектив і колективізм у виховному процесі. Формування колективізму в школі, сім’ї.
9. **Увага.** Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Теорії уваги. Увага як регулятор психічної активності. Види і форми уваги. Структура (властивості) уваги. Розвиток та виховання уваги.
10. **Відчуття.** Поняття про відчуття та сприймання, погляди на природу відчуттів. Рефлекторна природа відчуттів. Загальні властивості і закономірності відчуттів: а) якість, інтенсивність, тривалість відчуттів; б) пороги відчуттів; в) явище адаптації; явище синестезії і сенсibiliзації; г) компенсаторні можливості відчуттів.
11. **Сприймання.** Поняття сприймання у психології. Фізіологічні основи сприймання. Характерні особливості сприймання (предметність, цілісність, константність, узагальненість). Сприймання як дія. Спостереження і спостережливість: а) роль моторних компонентів у сприйманні; б) спостереження і умови його ефективності. Види відчуттів та сприймання. Основні види відчуттів: екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні

- відчуття. Основні види сприймання за модальністю. Сприймання простору. Сприймання руху. Сприймання часу.
12. **Пам'ять.** Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Запам'ятовування і його види. Відтворення і його види. Уявлення пам'яті і їх особливості. Забування і збереження.
13. **Мислення.** Загальна характеристика мислення. Розумові дії та мислительні операції. Форми мислення. Процес засвоєння понять. Процес розв'язування задач. Мислення та інтелект. Теорії інтелекту.
14. **Уява.** Поняття про уяву. Соціальна природа уяви. Фізіологічні особливості процесів уяви. Процес створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, акцентування, схематизація. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого.
15. **Емоції та почуття.** Поняття про почуття та їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи почуттів. Основні форми переживання почуттів: емоційний фон; прості емоції; настрій; афект; стрес. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз.
16. **Поняття про волю.** Поняття волю. Основні види дій людини: мимовільні, довільні, вольові. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт. Вольова регуляція дій людини. Прийняття рішення. Формулювання наміру. Переборення перешкод. Вольове зусилля.

II. Основні вимоги до рівня підготовки

Вимоги до рівня підготовки абітурієнта відображають соціальне замовлення на підготовку фахівця-молодшого спеціаліста, що розробляється у сферах праці та професійної підготовки з урахуванням аналізу професійної діяльності випускника спеціального навчального закладу – молодшого спеціаліста в галузі «Соціальні та поведінкові науки» і державні вимоги до властивостей та якостей особи, яка здобула середню спеціальну освіту відповідно фахового спрямування.

Компетентності, якими повинен оволодіти абітурієнт

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Знати категоріальний лад психології
- Вміння критично аналізувати і узагальнювати психологічну інформацію, отриману з різних джерел.
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Програмні результати навчання

- Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань..
- Ілюструвати прикладами закономірності та особливості функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел для вирішення професійних завдань в т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

- Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.
- Зрозуміло повідомляти інформацію; доступно представляти результати психодіагностичних обстежень.

Абітурієнт повинен **знати**:

- основні поняття, принципи психології;
- основні теоретичні положення з проблем розвитку та функціонування психіки;
- закономірності розвитку основних психічних функцій;
- психологічні засади розвитку психіки у філогенезі та в онтогенезі;
- основні положення та досягнення української та зарубіжної психологічної науки стосовно розгляду питань загальної психології.

III. Рекомендована література

1. Варій, М. Й.. Основи психології і педагогіки / М.Й. Варій, В.Л. Ортинський ; Національний університет "Львівська політехніка" . - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017 . - 547 с.
2. Дуткевич Т. Загальна психологія. Теоретичний курс. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 388 с.
3. Ільїна Н., Мисник С. Загальна психологія: теорія і практикум. Навчальний посібник., 2017., 352 с.
4. Мирончук М.А. Психология познавательных процессов. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 138 с.
5. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т. Б. Партико. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. - 416 с.
6. Психологія. Підручник / За ред.Ю.Л.Трофімова. – К.: Либідь, 2008. — 560 с.
7. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. – СПб.: Питер, 2010.
8. Пасніченко, А. Е. Психологія пізнавальної сфери особистості: відчуття, сприймання, мислення. Курс лекцій [Текст]. – Чернівці: ВІЦ «Місто», 2013. – 320 с.
9. Савчин М. Загальна психологія: підручник. – Київ: ВІЦ «Академія», 2020. – 344 с.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ АБІТУРІЄНТА:

Вступний іспит з фізики проводиться в тестовій формі. Зміст тесту визначається на основі Програми вступного фахового випробування.

На виконання тесту відведено **75 хвилин**.

Тест складається із завдань трьох форм:

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (30 завдань). До кожного завдання подано варіанти відповідей, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт обрав і позначив правильну відповідь у відповідному тестовому полі.

Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) (10 завдань). До кожного завдання подано інформацію, позначену цифрами (ліворуч) і літерами (праворуч). Щоб виконати завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами та літерам (утворити логічні

пари). Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт правильно визначив логічні пари і позначив їх у відповідних тестових полях.

Завдання на встановлення правильної послідовності (5 завдань). До кожного завдання подано перелік дій (понять, формул, характеристик тощо), позначених літерами, які потрібно розташувати у правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо абітурієнт правильно визначив та позначив послідовність всіх запропонованих подій у відповідному тестовому полі.

Схема оцінювання тесту:

Завдання з вибором правильної відповіді оцінюється в 0 або 1 тестовий бал: 1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не вказано.

Завдання на встановлення відповідності (логічні пари) оцінюється в 0, 1, 2, 3, 4, 5 тестових бали: 1 бал за кожну правильно встановлену відповідність (логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари або відповіді на завдання не надано.

Завдання на встановлення правильної послідовності оцінюється в 0, 1, 2, 3, 4 тестових бали: 4 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх подій; 3 бали, якщо правильно вказано першу та останню події; 2 бали, якщо правильно вказано другу та третю події; 1 бал, якщо правильно вказано або першу або останню подію; 0 балів, якщо неправильна жодна із вказаних подій, або відповідь не надано.

Кількість завдань фахового вступного випробування

Рівень	Кількість завдань	Максимальна кількість балів за одне завдання	Загальна кількість тестових балів
1	30	1	30
2	10	5	50
3	5	4	20
Разом	45	-	100

Абітурієнт отримує 100 балів під час початку виконання вступного випробування

Максимальна оцінка за вступне випробування 200 балів.

Голова атестаційної комісії